

Gospodarski program NSi

VRNIMO SLOVENSKEMU
GOSPODARSTVU KONKURENČNOST!

N.Si

*Živi in pusti živeti ni dovolj,
živi in pomagaj živeti ni preveč.
(Neznani avtor)*

Vrnimo slovenskemu gospodarstvu konkurenčnost!

Pred vami je gospodarski program Nove Slovenije. Zavedamo se teže trenutka, v kateri se nahajata tako svetovno kot slovensko gospodarstvo, za katerega so bila zadnja tri leta čas nazadovanja, nezaupanja, izgube vere v pravno državo in etičnih zdrsov.

Vsemu naštetemu navkljub verjamemo v naše sposobnosti, v naše znanje in naravne danosti. Vedno je možen preobrat, če bomo gradili na sodelovanju, odprtosti, naši podjetnosti, tradiciji, delavnosti in ustvarjalnosti.

Ljudem in podjetjem moramo omogočiti, da delajo, da lahko uporabijo svoje znanje in sposobnosti, da postanejo konkurenčni. Le na uspešnih podjetjih, obrtnikih in posameznikih stoji naše materialno preživetje, naša socialna varnost, kultura, zdravje...

Odgovornost je velika. Zato morata politika (vlada) in gospodarstvo hoditi z roko v roki, da uresničita skupni cilj blaginje za vse državljane.

Sposobni smo jo doseči na pošten, pravičen, etičen način. Le tako je lahko blaginja trajna in osrečujoča.

Milan Matos
predsednik Gospodarskega kluba NSi

Kazalo gospodarski program NSi

1.	Uvod.....	3
2.	Stanje	3
3.	Vzroki	3
4.	Moralna in etična kriza	4
5.	Potrebni ukrepi.....	4
5.1.	Uveljaviti ekološko socialno-tržno gospodarstvo	4
5.2.	Pravna država	4
5.3.	Davčna, proračunska in monetarna politika.....	4
5.4.	Zdravo podjetništvo.....	5
5.5.	Nova delovna mesta	5
5.6.	Umik države iz gospodarstva	5
5.7.	Spodbujanje konkurenčnosti	6
5.8.	Prožnejša delovnopravna zakonodaja	7
5.9.	Nižji davki.....	7
5.10.	Racionalizacija javnega sektorja	7
5.11.	Zmanjšati javnofinančni primanjkljaj.....	7
5.12.	Povečati naložbe v infrastrukturo.....	7
5.13.	Pregled obstoječih naložb.....	8
5.14.	Odpravljanje klientelizma in gospodarstvu škodljivih omrežij	8
6.	Posamezna področja.....	8
6.1.	Finančna in gospodarska politika.....	8
6.2.	Promet in infrastruktura	11
6.3.	Energetika	12
6.4.	Informacijsko komunikacijska tehnologija (IKT)	13
6.5.	Okolje in prostor	17
6.6.	Kmetijstvo in gozdarstvo	18
6.7.	Drobno gospodarstvo in obrt	19
6.8.	Turizem	21

1. Uvod

Izhajajoč iz vrednot stranke NSi; spoštovanja posameznika, svobode ustvarjalnosti in delovanja, zavezanosti državi prava, enakosti pred zakoni, odgovornosti za osebno in skupno rast, solidarnosti in spoštovanja življenja, smo oblikovali gospodarski program za obdobje 2011 do 2015.

2. Stanje

Trenutno stanje gospodarstva je daleč od stanja, kakršnega bi si želeli in kakršnega v Slovenji zaslužimo in smo si ga sposobni ustvariti.

Med nami je več kot 100.000 brezposelnih, skoraj 200.000 ljudi živi na robu revščine, med nami so mladi brez prihodnosti, starejši brez trdne obljube zagotovljene brezskrbne starosti.

Vladajoča koalicija v obdobju 2008 do danes ni bila sposobna uspešno odgovoriti na izzive svetovne krize, finančne krize, niti ni poskrbela za učinkovito delovanje institucij, brez katerih svobodno tržno gospodarstvo ne more delovati.

Slovenija je po obdobju pred 2008, ko je njeno gospodarstvo raslo hitreje od evropskega povprečja, zdrsnila v krizo, ki jo je prizadela bolj kot vse njej podobne države. Z vrha gospodarske uspešnosti smo prišli na samo dno. Kriza je naše gospodarstvo najprej pahnila v recesijo po njej pa v zelo šibko gospodarsko rast, ki znaša trenutno le okoli 1% BDP. Slovensko gospodarstvo je doživelo enega največjih padcev gospodarske aktivnosti in je danes med primerljivimi državami po gospodarski rasti med zadnjimi.

3. Vzroki

Slaba naložbena politika prejšnjih let, ukvarjanje z neodgovornim lastninjenjem podjetij, ne pa z njihovo rastjo, pretiranim in neodgovornim zadolževanjem, je pahnilo v izgube ali likvidnostne težave številna podjetja in banke. Vse te množice škodljivih poslovnih odločitev niso sprejemale pretekle vlade, so pa ustvarile institucionalno okolje v katerem je do tako številnih anomalij lahko prihajalo. Prilagajanje modela lastninjenja političnim interesom, slab nadzor nad državnimi bankami in opustitev skrbi za učinkovito delovanje pravosodja in drugih nadzornih institucij so največje napake, ki so pripeljale do tega, da je bila Slovenija na začetek krize slabo pripravljena. Ob nastopu krize se na te anomalije vlada ni ustrezno odzvala. Še več, poleg prepoznega in neučinkovitega ukrepanja, je s podpiranjem poslovnih omrežij svojih političnih zaveznikov preprečevala, da bi se gospodarstvo prestrukturiralo in pripravilo na rast.

V vsem obdobju naše države smo bili odvisni tudi od tujih posojil in investicij, kar je za državo, ki želi dohiteti razvitejše sosede normalno. Dostop do virov sredstev se je s krizo otežil, vračati je treba zadolžitve iz preteklih let in tudi zaradi notranjih slabosti bank, podjetji in njihovega upravljanja ter slabšega poslovanja je nastopil kreditni krč.

Podjetja niso dobila sredstev za normalno poslovanje. Banke niso dobile vrnjenih kreditov od prezadolženih podjetij, ta so v veliki meri porabila ogromne zneske za svoje lastninjenje, za tajkunske prevzeme ali druge neučinkovite naložbe. V mnogih podjetjih se je menedžment preveč ukvarjal s pridobitvijo lastništva nad podjetjem ali z vzpostavljanjem sebi prijazne lastninske strukture, premalo pa s poslovanjem.

Številne zlorabe sredstev, podjetij, upnikov, podizvajalcev, dogovorov in pogodb so pripeljala v popolno nezaupanje med poslovnimi partnerji. Nelikvidnost je postala splošen pojav. Izigravali pa so se tudi zaposleni in država. Vlada je s svojimi institucijami, nadzornimi in pravosodnimi, odpovedala na celi črti.

Prenapihnjene cene delnic, zemljišč, stanovanj so pripeljale do krize, ko samo čakamo kdaj bodo ti baloni počili. Izjemno lahek dostop do denarja je povzročil nerazumno napihovanje finančnih naložb in nepremičnin in precenjenost investicij.

4. Moralna in etična kriza

Normalno je, da se v krizi cene investicijskih dobrin kot so delnice, deleži v podjetjih in nepremičnine znižajo. Večja kot je kreditna ekspanzija v konjunkturi, relativno večje je znižanje vrednosti v recesiji. Posledice nepremišljenega investiranja morajo nositi predvsem tisti, ki so sprejemali takšne odločitve. Če posreduje država (na primer zaradi ohranitve stabilnosti bančnega sistema) se morajo javno vložena sredstva čim prej povrniti skozi privatizacijo. Zadnja Slovenska vlada je procese prestrukturiranja umetno zadrževala in se trudila, da bi tajkunom in poslovnežem, ki so se zainvestirali odložila soočenje z realnostjo in s tem samo še bolj poglobila in podaljšala likvidnostni krč.

Ker se je ob nastopu krize s prestrukturiranjem odlagalo, se je potem, ko je bila v Evropi recesija že mimo v Sloveniji začel plaz stečajev in prisilnih poravnav. Postopki so potekali počasi, saj so imeli dolžniki obilo možnosti za zavlačevanje. Teptane so bile pravice zaposlenih, naraslo je število brezposelnih, slabi pa so tudi kratkoročni izgledi, da bi tako opešano gospodarstvo lahko ustvarjalo nova delovna mesta.

Ob vsem pa se je zaostrila še moralna in etična kriza. Na dan so prišle številne zlorabe, izigravanje predpisov, slabo delovanje inšpekcijskih služb, odločujoča moč omrežij, polastitev države, da deluje v njihovo korist, nedelovanje pravne države, zloraba moči, izigravanje šibkih.

Skratka prišli smo v družbo nezaupanja, izgubili smo zaupanje v državo, vlado, institucije in prevečkrat tudi v pogodbe in dano besedo. Zaradi izigravanja, nepoštenosti in nesposobnosti smo plačali visoko ceno, propadla so številna podjetja in izgubili smo na tisoče delovnih mest.

5. Potrebni ukrepi

V Novi Sloveniji predlagamo naslednje med seboj usklajene ukrepe in razvojne politike:

5.1. Uveljaviti ekološko socialno-tržno gospodarstvo

Vrednote ekološko-socialno-tržnega gospodarstva temeljijo na načelih svobode, uspešnosti, odgovornosti in solidarnosti. To je kombinacija osebne uspešnosti s socialno pravičnostjo v družbi in varčno ter smotrno rabo naravnih virov.

Za ekološko-socialno-tržno gospodarstvo je značilna prosta izbira zaposlitve, svoboda porabe in prosto tekmovanje na trgu, svobodno odločanje podjetnikov in interesnih združenj, pa tudi socialna pravičnost in dolgoročna vzdržnost gospodarskih ukrepov in dejanj.

Tekmovalnost oziroma konkurenca kot temeljno načelo uravnavanja ekološko-socialno-tržnega gospodarstva omejuje vsiljevanje lastne gospodarske moči potrošnikom in konkurenci ter spodbuja uspešnost in inovativnost. Osebno pobudo in osebno odgovornost najboljše spodbujajo mehanizmi in spodbude tržnega gospodarstva.

5.2. Pravna država

Zagotoviti je potrebno učinkovito delovanje pravne države. Šele s tem bomo zagotovili enake pogoje vsem udeležencem na trgu. Zaščititi je potrebno lastnino, upnike, dobavitelje, zaposlene in preprečevati utajo davkov. Institucije nadzora in pravosodja morajo učinkovito in pravočasno delovati in preprečevati ali sankcionirati vsakršne zlorabe. Vlada mora institucijam, ki so v njeni domeni (policija, inšpekcijske službe, davčna uprava) zagotoviti strokovno avtonomijo in odpraviti vse procesne ovire v procesu izvajanju njihovih nalog, hkrati pa od vodstev teh služb terjati odgovorno in učinkovito delo.

5.3. Davčna, proračunska in monetarna politika

Državljeni imajo vso pravico zahtevati, da bo denar, ki ga prispevajo s plačevanjem davkov, uporabljen vestno in skrbno. Varčnost, ki nam veliko pomeni v našem zasebnem življenju, mora biti izhodišče tudi za porabo denarja v javnem sektorju.

Javni dolg zožuje možnosti delovanja države in prelaga breme na prihodnje rodove. Temeljno načelo za vzdržno proračunsko politiko mora biti gospodarna poraba proračunskih sredstev. Namesto iskanja novih in novih davčnih virov, ki bi dodatno obremenjevali revnejše plasti prebivalstva, si moramo prizadevati za omejevanje javnih izdatkov.

Davki in prispevki morajo biti določeni v skladu z načeli davčne pravičnosti oziroma nepristranskosti. Davčni sistem, ki naj učinkovito prispeva k napredku, ne sme dušiti osebne pobude in motivacije državljanov. Naklonjeni smo takšnim davčnim politikam, ki prispevajo k uresničevanju okoljskih ciljev, pri tem pa zagovarjamo zmanjševanje davčnega bremena na delo.

Bistven pogoj za blaginjo ljudi in ugled Slovenije kot prijaznega okolja za podjetništvo in poslovanje je trden denar. V središču gospodarske politike morajo biti boj proti inflaciji, trdnost proračuna, stalne strukturne izboljšave in zmernost javne porabe. Politika stabilnega denarja se sedaj, v okviru Evropske monetarne unije, izvaja na evropski ravni, Slovenija pa mora z lastno politiko prispevati svoj delež pri sledenju tem skupnim ciljem.

5.4. Zdravo podjetništvo

V družbi želimo vzpostaviti zavedanje, da lahko dolgoročno preživimo le z lastnim delom in ustvarjalnostjo. Ustvarjati moramo razmere za razvoj podjetništva, nagrajevati uspešne, se veseliti vsakega uspeha, spodbujati inovativnost, odprtost v svet. Dajati zavest, da bogatenje, če je zakonito in etično ni nič slabega, da je družbeno zaželeno. Da se spleča tvegati, ustvarjati, proizvajati, da je trud in uspeh zaželen. Zdrava tekmovalnost v znanju, sposobnostih, idejah lahko dinamizira naše okolje in ga popelje v gospodarsko rast.

Države naj promovirajo trajnostni razvoj, skrbijo za kvalitetno šolstvo, vzpodbujajo znanstveno in raziskovalno dejavnost ter skrbijo za primerno (predvsem davčno ugodno) podjetniško okolje. Nikakor pa niso (dolgoročno) koristne kakršnekoli direktne subvencije in pomoči gospodarskim subjektom.

Takšno »crkljanje« je bolj škodljivo, kot koristno, saj neizogibno povečuje možnosti korupcije, pozornost podjetnikov pa preusmerja od vsebinskega iskanja najbolj optimalnih proizvodov in storitev na špekuliranje in prilagajanje projektov razpisnim pogojem ter finančnim akrobacijam.

Ocenjujemo, da je direktnega subvencioniranja tudi v Evropski zvezi veliko preveč. Če je bilo na začetku še nekako razumljivo, da je treba podpreti kmetijstvo, pa sedaj nikakor ni dobro, da se vse več denarja zapravlja tudi za »projekte« na številnih drugih področjih. Zdi se, da se je ta praksa še povečala ob zadnji večji razširitvi, verjetno zaradi pritiska in ogromnih pričakovanj vseh novih članic, kako (koliko!) jim bo EZ pomagala.

Kdor je dober podjetnik, se mora dokazati (izkazati) na trgu! Njegovo ustvarjalnost in dodano vrednost mora potrditi trg sam! Če ne more preživeti, ni dovolj dober (koristen) in je bolje, da se umakne.

Podpiramo tudi tako imenovano »odpravljanju administrativnih ovir« za podjetništvo. Vlada 2004-2008 je na tem področju naredila kar veliko, seveda pa v vsakem procesu ostajajo rezerve in jih je potrebno izkoristiti. Pri tem se zavedamo, da je soliden osnovni kapital kar potreben in logičen, prav tako pa vsaj nekaj nujnih začetnih stroškov podjetja mora voditi k resnemu pristopu in odgovornosti za poslovanje

5.5. Nova delovna mesta

Najpomembnejši nacionalni interes so produktivna delovna mesta, delovna mesta z visoko dodano vrednostjo. Taka delovna mesta pa ustvarja lahko le sposoben menedžment, ki se zaveda pomembnosti znanja, učinkovitega upravljanja, ustvarjanja pogojev za dobro sodelovanje vseh partnerjev znotraj in zunaj podjetij. Država mora odpraviti vse administrativne ovire, odpravljati vsakršne monopole, spodbujati priliv kapitala iz tujine in prenos znanja in sodobnih tehnologij iz univerz in raziskovalnih inštitucij v gospodarstvo. Pri tem bomo z ustreznimi ukrepi podpirali razvoj lastnih blagovnih znamk, ki so se ali imajo tak potencial, na svetovnih trgih že uveljavile.

5.6. Umik države iz gospodarstva

Milijardna sredstva (8 milijard €) v državni lasti so neučinkovito upravljana. Naš nacionalni interes ni, da imamo manj kot 1% donosnost tega kapitala. Tako se mora država umakniti in prodati svoje deleže, z redkimi izjemami pa

ohraniti kontrolni delež in tako zaščititi nacionalni interes. Tudi v infrastrukturne projekte se naj v čim večji meri vključi privatni kapital.

Zakaj pa naj bi se danes država v celoti umaknila iz gospodarstva? Zato, ker je slab lastnik! Za zasebnega lastnika je značilno, da bo načeloma do smrti varoval svoje premoženje. Podjetniki ga bodo skušali tudi nenehno povečevati.

Pri državni lastnini pa se nenehno menjavajo njeni »predstavniki« (politiki in funkcionarji), samo substanco pa prepuščajo v upravljanje svojim naslednikom. Nekateri pokvarjeni »upravljavci« državne lastnine (ki so sicer k sreči v manjšini) pa pred svojim odhodom (koncez funkcije ali službe) poskrbijo še za kakšne lastne koristi, politične ali materialne... Jasno je, da se tako nenehno vzdržujejo idealne razmere za korupcijo...

Razen v izjemnih primerih država ne bi smela delovati kot podjetnik. Namesto tega bi morala, kadar pride do pojavov omejevanja oziroma izkrivljanja konkurenčnosti, varovati njeno zadostno raven s primerno protimonopolno in protikartelno zakonodajo pa tudi z ukrepi strukturnega uravnavanja.

Poleg zagotavljanja konkurenčnosti pa od državnih ustanov pričakujemo tudi učinkovit in pregleden nadzor nad zakonitostjo gospodarskih dejavnosti in pri zagotavljanju dolgoročno stabilnega finančnega sistema. Odgovorna poslovna tveganja so gonilo inovativnega gospodarstva, vendar je treba tista prevelika tveganja, katerih negativne posledice lahko prizadenejo zaposlene državljane, njihove prihranke in blaginjo, z jasnimi pravili nadzorovati in omejevati.

Zasebna lastnina predstavlja svobodno razpolaganje in upravljanje v procesu proizvodnje, nudi osebno svobodo, vendar hkrati ustvarja odgovornost do družbe.

Čim več ljudi bi moralo imeti možnost, da si s poštenim delom pridobi premoženje. Različne oblike solastništva zaposlenih so pomembna prvina za širitev lastniške baze v družbi.

Namen ekološko-socialno-tržnega gospodarstva je ustvariti socialno pravičnost z zagotavljanjem socialnega miru in gospodarske trdnosti. Želimo zagotoviti socialna varovala za tveganja, ki jih posamezniki ne morejo obvladovati sami. Potrebni so ukrepi za okrepitev osebne odgovornosti in hkrati ukrepi za pomoč posameznikom in solidarnost.

5.7. Spodbujanje konkurenčnosti

Močno in na znanju temelječe ekološko-socialno-tržno gospodarstvo omogoča dostop do dela vsem državljanom in državljanom, dobro plačilo in zagotavljanje socialnih pravic.

Zavzemamo se za večjo prožnost na trgu dela, ki bo delodajalce spodbudila k novemu zaposlovanju, ko bodo potrebovali novo delovno silo.

Država mora z ustrezno davčno politiko podjetjem omogočiti, da bodo bolj konkurenčna in jih razbremeniti prevelikih stroškov dela. Spodbujati mora vlaganje v raziskave in razvoj, da bodo podjetja konkurenčna na domačem in svetovnem trgu.

Prizadevamo si, da bi Slovenija postala kraj, kjer je dovolj delovnih mest za vse državljane, kjer se vsako pošteno delo ceni in kjer je delavec, ki ga opravlja, dobro plačan. Kolikor bolj se bomo približali cilju polne zaposlenosti, toliko lažje bomo zagotavljali socialno varnost tudi tistim, ki zaradi mladosti ali starosti, bolezni ali invalidnosti ne morejo delati. Vsi državljani bomo lahko uživali večjo blaginjo, če bo več ljudi, zmožnih za delo, dobilo zaposlitev, s katero bodo lahko ustvarili dovolj dohodka zase, za svoje družine in za vse tiste, ki so upravičeni do prejemkov in storitev iz sistema socialne varnosti.

Močno gospodarstvo pomeni tudi več sredstev in manj socialnih problemov. Država mora zmanjševati svojo porabo, hkrati pa podpirati tržno gospodarstvo, da bo lahko ustvarjalo nova delovna mesta, kakovostne in tržno zanimive izdelke ali storitve ter dobro plačevalo vse zaposlene, da bodo lahko sebi in svoji družini omogočali dostojno življenje.

Zavzemamo se za vključitev evropskih standardov v našo delovno zakonodajo v zvezi z zagotavljanjem delovnih razmer, delovnega časa, dopustov, varstva pri delu, pogojev za zaposlitev oz. za prenehanje zaposlitve. Urejanje delovnih razmer, ki presegajo te standarde, pa mora potekati v dialogu med delodajalci in delavci oziroma njihovimi združenji ali sindikati.

5.8. Prožnejša delovnopravna zakonodaja

Spremeniti moramo delovno pravno zakonodajo v smeri večje prožnosti, tako zaposlovanja kot odpuščanja. Vsak podjetnik mora gospodariti s svojimi viri in med temi je tudi specifični »vir«, delovna sila. Verjamemo, da noben resen, odgovoren podjetnik ne odpušča iz zabave ali zaposluje brez stvarne potrebe. Le z prilagodljivostjo lahko računamo na dolgoročno večjo zaposlenost. Če ne morejo primerno hitro odpuščati, potem podjetja tudi oklevajo pri zaposlovanju. Zagotovljena pa mora biti razumna in časovno omejena podpora brezposelnim.

5.9. Nižji davki

Nova Slovenija bo odločna nasprotovala povečanju katerega koli davka v naslednjem mandatu. Soglašamo le z uvedbo davka na nepremičnine, ki naj nadomesti in dopolni sedanje nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča in uvedbo davka na luksuz. Za zniževanje davkov in prispevkov se bomo zavzemali, ko bo proračunski primanjkljaj nižji od 2% BDP. Če bodo fiskalne razmere dopuščale se bomo prioriteto zavzemali uvedbo kapice na socialne prispevke in za dvig splošne olajšave pri dohodnini. Do uvedbe splošnih davčni spodbude in olajšav za podjetja smo zadržani, saj le te po nepotrebnem zapletajo pobiranje davkov, povečujejo možnost zlorab, njihove pozitivne učinke na gospodarsko rast pa je težko dokazati. Ohrani naj se sedanji nivo olajšav za vlaganje v raziskave in razvoj, davčne oprostitve pa se lahko uporabijo tudi kod državna pomoč namesto subvencij za velike nove investicije.

5.10. Racionalizacija javnega sektorja

Temeljito je potrebno racionalizirati vse državne in javne institucije, pregledati smotrnost in učinkovitost njihovega delovanja in namena. Podjetja so stalno izpostavljena trgu, konkurenci, celo mednarodni in se morajo stalno prilagajati, odpravljati neracionalnosti, izboljševati produktivnost, uvajati nova znanja, ideje, da lahko preživijo. Državne in javne institucije pa nimajo »naravnega sovražnika«, tako je lahko le stalen nadzor, izobraževanje, inovacije, motivacija in primerjava rezultatov, pot do njihove učinkovitosti in »konkurenčnosti«. Odpraviti je treba nesmisel, da v praksi ni mogoče zmanjšati števila zaposlenih v določenem organu javne uprave. Absolutne varnosti delovnega mesta ni v gospodarstvu in je ne more biti niti v javni upravi! Vrsto agencij in zavodov, kjer organizacijska avtonomija ni nuno potrebna za izvajanje javne dejavnosti je potrebno ukiniti in tiste njihove dejavnosti, ki so v javno koristne in jih ne more zagotavljati zasebni sektor prenesti na ministrstva. S prenovo načina financiranja občin je potrebno občine spodbuditi k sodelovanju in povezovanju ter racionalizaciji.

5.11. Zmanjšati javnofinančni primanjkljaj

Javno finančni primanjkljaj se je v zadnjih 3 letih že skoraj podvojil in znaša že 45 % BDP. Bilančni primanjkljaj pa trenutno znaša že skoraj 7% BDP. Stroški za obresti so se tudi podvojili in naraščajo. Letno bodo znašali že preko 800 milj €. V teh razmerah je vse bolj nujno, a vse težje sprejeti ukrepe za zmanjšanje primanjkljaja in uravnoteženje proračuna. Vse zadolževanje zadnjih treh let /6 milijard €/ je večinoma šlo za vzdrževanje socialnega miru. Ni šlo v naložbe. Skratka v porabo, ne pa v razvoj in to se nadaljuje.

Poleg racionalizacije javnih institucij je potrebno pregledati vso porabo države, se odpovedati vsemu kar ni nujno, zmanjšati vse nepotrebne in ne nujne stroške in določiti prioritete.

Preveriti je potrebno vse socialne transferje, urediti enotno evidenco porabnikov. Zavodu za zaposlovanje je potrebno postaviti jasne cilje glede dela z nezaposlenimi. Usposabljanje nezaposlenih naj v čim večji meri prevzamejo bodoči delodajalci.

5.12. Povečati naložbe v infrastrukturo

Za poživitev gospodarstva pa so nujne naložbe. Ob pomanjkanju domačega kapitala bodo nujne zadolžitve v tujini ali pa investicije privatnega sektorja. Gre predvsem za investicije v prometno in energetska infrastrukturo in

povečanje energetske učinkovitosti. V primeru energetske sanacije javnih zgradb se naložbe povrnejo že v nekaj letih. Obenem gre za zmanjševanje odvisnosti od uvoza energentov in pozitivne ekološke učinke, zmanjšanje emisij CO₂. To bi pozitivno vplivalo tudi na gradbeno dejavnost, ki trenutno najbolj nazaduje.

5.13. Pregled obstoječih naložb

Za Slovenijo je značilno, da smo v preteklosti začeli kar nekaj velikih nacionalnih projektov. Med drugim so to bila vlaganja v avtocesto, energetsko, šolsko in bolnišniško infrastrukturo. Kljub tehnično uspešno končanim naložbam lahko trdimo, da so v veliki meri ti projekti bili preplačani in ekonomsko neučinkovito vodeni. Zaradi spremembe načina vodenja projektov in možnosti, da se z razpoložljivimi sredstvi ravna bolj gospodarno bomo pregledali vse obstoječe državne naložbe in v zakonskih in finančnih okvirih poskrbeli za večjo preglednost vodenja in porabe denarja na projektih.

5.14. Odpravljanje klientelizma in gospodarstvu škodljivih omrežij

Velik del odpravljanja klientelizma bo urejen že na podlagi uveljavitve zgoraj opredeljenih točk, a je vendar potrebno poudariti, da je klientelizem in prepletenost z državnim upravljanjem temeljni vzrok neučinkovitosti delovanja države in gospodarstva. Privatizacija državnega premoženja sama po sebi ne odpravlja tega problema (nepriprava kadrovanje in povezovanje domačih interesov), ampak ga lahko nadomesti z drugo obliko, pri čemer so lahko državljani še v slabšem položaju, saj bi se v odsotnosti državnega premoženja in vzvodov odločanja (po sanaciji gospodarstva, oblikovanju slabe banke) ta izvedla na njihov račun, sami pa pri tem ne bi bili udeleženi.

Bistvo vseh reform je v tem, da te morajo posegati na vsa področja in da ne preferirajo posameznikov oz. skupin. S tem se bistveno poveča toleranca do reform in možnost izhoda iz krize. Kolikor se ta cilj ne bo zagotavljal je upravičeno pričakovati, da reforme ne bodo izvedene in bo njihova nesimetričnost učinkov imela za posledico konfrontacijo in nekontrolirano ravnanje posameznih skupin in družbe. Tudi zato morajo sistemske rešitve omogočati krajše postopke in dejaven nadzor, ki temelji na preventivnem, učinkovitem in tekočem spremljanju oz. sankcioniranju škodljivih odstopanj.

6. Posamezna področja

6.1. Finančna in gospodarska politika

6.1.1. Stabilizacija javnih financ

Stabilizacija javnih financ, je ključni dejavnik krepitve in stabilizacije. V sedanjih neugodnih trendih je potrebno nemudoma omejiti javno finančno potrošnjo, ki je gonilni element negativnih trendov javnih financ. Slediti je potrebno načelu, da nihče ne sme na dolgi rok trošiti več kot ustvarja, kar se v gospodarstvu že nekaj časa izvaja, poleg občutnega kleščanja stroškov in celo propadanju podjetij, ki se dogaja in nadaljuje (povečane izgube delovnih mest) je vsakršno odlašanje z razbremenitvijo javnega sektorja lahko pogubno.

Načeloma je lahko dilema ali se tega omejevanja lotiti z uravnoteženim proračunskim omejevanjem, ki enakomerno zmanjšuje porabo vsem porabnikom, kar verjetno olajšuje implementacijo tega cilja (notranja in zunanja nasprotovanja) ali voditi selektivno politiko do posameznih proračunskih porabnikov na podlagi *cost benefit* analize. Dejstvo je, da je časa premalo, da bi se vodile dolgotrajne diskusije in ocenjevanje učinkov, nasprotno vsaka neučinkovitost pri izvajanju lahko prinese negativne učinke, ki bi se odražali z manjšo učinkovitostjo služb oz. javne uprave, ker ne bi bila usmerjena v svoje osnovno poslanstvo – služenju družbi in državljanom. Zato je smiselna kombinacija obeh oblik, poleg uravnotežene proporcionalnega omejevanja še selektivna, zlasti pri porabnikih, kjer je njihov učinek za družbeno upravičenost relativno manjši.

Pri ciljeh je potrebno odločno določiti obdobje in posamezne faze v katerih se morajo posamezni cilji doseči. Enako velja za zakonsko omejevanje javno finančnega primanjkljaja in stopnjo zadolženosti države. V tem obdobju se opredeli tudi dolgoročna največja stopnja zadolženosti države in se za končni cilj opredeli opredelitev v Ustavi RS.

Načrtujemo da bi zmanjšali določen % potrošnje vsem proračunskim porabnikom. Posamezni proračunski porabniki lahko vodijo samostojno upravljavsko funkcijo in se odločajo, katere stroške bodo omejevali, npr. uravnoteženo zmanjšanje plačnih politik oz. kadrovske politiko pri čemer je bistveno spremljati padec učinkovitosti javnih storitev, kar je lahko posledica zmanjšanje/zanemarjanje potreb po vzdrževanju in potrebnih investicij na račun ohranjanja plač in plačnih pravic. Z vidika nadzora proračunskih uporabnikov, je potrebno zagotavljanje nesorazmernega zmanjšanja razvojnih elementov – stroškov vzdrževanja in investicij.

S sindikati je potrebno poiskati konsenz, vendar izhajajoč na konkretnih zmanjšanjih in določenih ciljih (zdravstvo, šolstvo). Na tej osnovi je potrebno opredeliti posamezne reforme, ki so lahko gradualistične. Pri tem je nujno sodelovanje vseh struktur pri realizaciji omejevanja javne porabe, omogočanje privatne iniciative v posamezne programe in onemogočanje odtujitve ali transformacije državne lastnine na podlagi podcenjenega prehoda iz državne lastnine v privatno sfero (tki. By pass princip).

Načrtujemo spreminjanje in uvajanje večje variabilnosti v plačno politiko na podlagi doseženih rezultatov, proučiti možnosti razlikovanja med proračunskimi uporabniki glede na dosežene rezultate – poleg vodenja kadrovske politike vodstvenih struktur, tudi uvajanje sankcioniranja slabih rezultatov, vključno z dodatnim omejevanjem finančnih plačil (vpliv na proračunsko načrtovanje). Po drugi strani načrtujemo sankcioniranje administrativne potrošnje, ki temelji, na miselnosti da se proračunska sredstva po organih v proračunskem letu morajo porabiti, da bi se izkazalo upravičenost za naslednje leto. Nasprotno se posamezno zmanjšanje v določenem letu lahko nagrajuje, če je ustrezno prikazano in udejanjeno.

Za dolgoročno stabilnost javnih financ je nujnost pokojninske reforme, ki dopušča tudi podaljšanje delovne dobe, vendar ob omogočanju kar se le da mehkejšega prehoda. Slednje je mogoče z uvedbo delne upokojitev, zlasti pri strukturah, ki so še zmožne dela, kot tudi možnost omejenega in legalnega dela upokojencev (nedopustno pa je, ohranjanje vodstvih in drugih podobnih funkcij, ki bi omogočale privilegiran položaj posameznim strukturam).

V okviru političnega dela programa stranke so opredeljeni organi državne uprave, ki bodo bistveno skrčeni ali celo ukinjeni. To bo dodaten prispevek stabilizaciji javnih financ.

Socialni prispevke je potrebno diferencirati v smislu, minimalne podpore in časovnega prejemanja za nezmožnost dela – izguba delovnega mesta. Omogočiti je možnost dela tudi v fazi, ko si lahko osebe, ki so začasno brez dohodkov pridobivajo takšno socialno podporo ob omejenem delu in postopnem uvajanju v delo (maksimirati obdobje). Hkrati pa stimulirati delodajalce, da takšne osebe angažirajo ob davčno konkurenčnih pogojih (ob opredelitvi pravil, obdobja takšnih pravic tako za delodajalca kot delojemalca).

6.1.2. Povečanje učinkovitosti gospodarjenja

Princip nosilca državnega premoženja je potrebno ohraniti in nadgraditi. Dejstvo je, da sedanja politično vodena AUKN (Agencija za upravljanje kapitalskih naložb) ni upravičila svojega obstoja. Toda bolj kot samo ukvarjanje z njeno ukinitvijo je potrebna opredelitev državnega interesa in odgovornega upravljanja kjer je odgovornost v naprej določena in nadzirana. Preprečiti je potrebno, da bi ta funkcija prešla v nejasno državno kontrolo ter zameglila odgovornost in sledenje ciljem, ki so največja težava slovenske države – politično vpletanje, klientelistično kadrovanje, nesposobnost managementa in podobno. Organ, ki bi nadomestil AUKN mora imeti jasne mandate in opredeljene cilje, ki jih komunicira in prejema od strateške državne politike. Te vloge ni mogoče pripustiti posameznemu ministrstvu ali netransparentnemu usklajevanju posameznih vladnih in drugih interesov, ker se s tem izpričano zamegli odgovornost in dominantni cilji odločanja.

Pri tem opredeljujemo osnovne cilje, kot so:

Strateško državno premoženje se določi in je pogojeno z naravnimi državnimi dobrinami in poslovnim monopolom, ki je prisoten v slovenskem okolju. Takšen monopol ali privilegiran položaj ima osnovna infrastruktura: elektrodistribucija, dobava energije, vodnih potreb, pristaniška dejavnost in posamezne oblike prometa in komunikacij (Luka Koper), delno tudi bančno-finančni sektor, ker je država odgovorna kot zadnje jamstvo. Vsi ostali gospodarski subjekti morajo slediti učinkoviti nadzorni funkciji regulatornih državnih organov in delovanju trga.

Centralizirana in jasna upravljavska funkcija (sedaj AUKN) je dolžna pri svojem delu spremljati in zahtevati učinkovitost naložb, kjer je ključni premislek trajnostni gospodarski razvoj in stabilnost. Konkretno to ne pomeni, da odprodaja domačega premoženja (npr. Mercator) ni mogoč, ključno je, da se od prevzemnika izpogaja (zastopnik države) in zagotovi trajnostni razvoj in stabilnost.

Fleksibilnost delovne sile tudi na podlagi zgoraj modificirane socialne in pokojninske politike, ob zagotavljanju pravic zaposlenim (plačevanje prispevkov in delavskih pravic s strani zaposlenih in sankcioniranja kršitev).

Uvajanje delne zaposljivosti (pripravnštvo...) mladih, kjer ima delodajalec določene davčne ugodnosti s podobnimi obveznostmi, kot starejši populaciji, ki je v omejenem delovnem razmerju.

Omejevanje državnih subvencij, subjektom, ki nimajo razvojnega in zaposlovalnega učinka.

Omejevanje državnega financiranja, kjer je osnovno poslovno tveganje na državnih sredstvih in nosilec poslovnih procesov minimalno udeležen.

Redefiniranje javnih razpisov in prenos odgovornosti od postopka in izbora upravičenca javnih del na odgovornost procesa in izvedbe dela (spodbujanje pridobivanja bančnih, zavarovalniških garancij za izvedbo poslov) in osebne odgovornosti vodilnih oseb – odgovornost za neizvedbo dela, negospodarnost (tudi materialna odgovornost nosilcev odločanja).

Davčno spodbujati investicijsko dejavnost, (davčne olajšave na investicije v opremo). Zaželeno je zmanjševanje davka na dobiček iz poslovanja, vendar, če so za takšno zmanjšanje omejene možnosti, potem naj se davčno spodbujajo investicije v opremo in naložbe, ki imajo lahko za posledico večjo dobičkonosnost in razvoj. Ključna je tudi verodostojnost vodenja in zavezanost vodenja jasnih davčnih politik, ker negotovost zmanjšuje interes poslovnih subjektov, kar je že samo po sebi škodljivo.

6.1.3 Zmanjševanje administrativnih ovir

Administrativna sprememba vodenja administrativnih postopkov, in sicer iz faze kompleksnega pridobivanja dovoljenj in pravic na kasnejše tekoče spremljanje in sankcioniranje odstopanj od namena. Takšni hitrejši postopki so lahko povsod tam, kjer ne gre za posege, kjer bi začeti postopki trajnostno spremenili, ogrozili ali trajnostno posegli v prostor.

6.1.4 Posegi v bančni sektor

Bančni sektor, zlasti banke v državni lasti je potrebno delno razbremeniti slabih posojil, ki zavirajo potreben investicijski cikel. Najbolj nasedle naložbe je potrebno umakniti iz njihovih bilanc. Posledično morajo te banke in zakonodaja zagotoviti, da se lastniki tega premoženja razlastijo lastniških pravic in da niso prenesli posameznih delov sredstev ali pravic na tretjo osebo ali v tujino (pravico do nadzora do teh subjektov in ravnanj je potrebno zagotoviti tudi po prenosu slabih terjatev) oziroma, da se tem osebam omeji nadaljnje poslovanje, bodisi pri teh bankah oz. v zvezi s prenesenim premoženjem.

Banke v državni lasti NLB, NKBM se lahko dezinvestirajo oz. se pripusti tudi tuj kapital, praviloma le v eni od navedenih bank – z namenom povečanja konkurenčnosti bančnega sektorja. Zahtevati je potrebno tudi večjo stroškovno in kadrovsko učinkovitost, saj nikakor ni dopustno, da bi se s prodajo domačih bank tujcem (privatni sferi) pri tem iztržila nižja premija (ne racionalizacija poslovanja), kasneje pa bi tuj kapital ravno v tem segmentu racionaliziral poslovanje, ker domača vodstvena in politična struktura ni zmogla ali hotela izvesti vrsto let. To bi bilo toliko bolj oportuno po očiščenju bančnih bilanc s slabimi posojili, ker bi s tem zanimanje za takšno banko bistveno narastlo.

6.2 Promet in infrastruktura

Glede na pomembno geostrateško prometno lego Slovenije so vlaganja v razvoj železniške in pristaniške infrastrukture, kjer zaostajamo za sosednjimi državami, prioriteta in nujna strateška naložba za prihodnost. Ker ne želimo, da Slovenija izpade iz glavnih Evropskih koridorjev bomo prioriteto namenili železniškemu investicijskemu ciklu, ki bo z novogradnjo in modernizacijo obeh glavnih koridorjev S-J in V-Z pripeljal tudi to infrastrukturo na Evropski nivo.

6.2.1 Ceste

V NSi se zavzemamo, da se pripravi nacionalni program za državne ceste, ki bo vključeval tudi področje upravljanja in vzdrževanja. Zmanjšali bomo kreiranje državne politike cestne infrastrukture pod pritiski lokalnih skupnosti (županov) in vzpostavili načrtovanje na tehničnih in ekonomskih osnovah. Zaradi potreb oživitve gospodarstva bomo vrednosti investicij, ki jih je v cestno infrastrukturo (brez avtocest) vlagala država, povrnili na nivoje iz let pred nastopom sedanje vlade.

Z vodenjem investicij iz enega mesta, bomo zagotovili odgovornost, po eni strani državnega organa, na čelu z ministrom, po drugi strani pa odgovornost inženirja(jev) za realizacijo v rokih in finančnih okvirjih. Ta odgovornost je do sedaj bilja deljena, zato nerazpoznavna, predvsem pa nihče ni vršil dejanskega nadzora.

Za gospodarsko rast je nujno nadaljevanje projektov 3. in 4. razvojne osi.

6.2.2 Promet in prometna varnost

Cilj prometne politike NSi je v čim večjem obsegu zagotoviti dnevne migracije z javnimi prevoznimi sredstvi ter posledično prispevati k znižanju emisij, preusmeriti prevoz blaga na železnice, urediti glavne transportne poti dnevnih migracij, posebej v Ljubljani in spremeniti miselnost o nujnosti prevoza samo z osebnimi vozili.

Prometna varnost je še vedno na nizki stopnji, ki se kljub izdatnim povečanjem kazni stanja ne izboljšuje. Prav prometna varnost in investicije vanjo v razvitem svetu kažejo izjemne prihranke pri zdravstvenih in socialnih transferjih, saj je zmanjšanje žrtev prometnih nesreč velik prispevek k izdatkom družbe. To posledično pomeni tudi večja vlaganja v infrastrukturne naložbe cest namesto v financiranje posledic prometnih nesreč.

Prometna varnost pa mora zajeti tudi najšibkejši prometni člen – kolesarje, zato bomo pospešili izgradnjo in ureditev ustreznih kolesarskih poti, saj je to skladno z bistvenimi cilji trajnostnega razvoja. Prav kolesarstvo, ki omogoča bistveni prihranek goriva in izpustnih toplogrednih plinov, je zelo pomembno za ohranjanje zdravja in za razvoj okolju ustreznega turizma.

Ker je ureditev ne motornega prometa po oceni NSi državnega pomena bomo izdelali državni prostorskega načrta za ne motorni promet - izgradnja državnih kolesarskih poti in povezava s kolesarskimi potmi sosednjih držav.

6.2.3 Pomorstvo

Gradnja tretjega pomola v koprskem pristanišču je strateškega pomena za nadaljnji razvoj kontejnerskih blagovnih tokov. Pri širitvi koprskega pristanišča bomo upoštevali lokalne interese in potrebe prebivalstva ob upoštevanju strokovnih in okoljskih standardov. V NSi bomo pristanišče Luke Koper z njeno infrastrukturo obdržali v državni lasti, na področju logistike pa nadaljevali z konceptom, ki bi v logistični holding vključil tuje vlagatelje.

Zavzeli se bomo za dokončanje potniškega terminala in razvoj spremljajočih dejavnosti.

6.2.3 Železnice

Kljub dosedanjim negativnim gibanjem pomeni železnica velik prometni potencial – je velika nacionalna dobrina, ki jo je potrebno ustrezno obravnavati in negovati, če želimo, da bo prinašala pozitivne učinke. Glede na nekajletno zamudo pri izgradnji železniške infrastrukture bodo naši cilji usmerjeni v sledeče prioritete:

- Pričetek gradnje 5. in 10. koridorja železniških tras
- Modernizacijo in razširitev potniškega prevoza
- Zmanjšanje vpliva sindikatov na vodenje železniškega sistema
- Mednarodno povezovanje logističnih podjetij in resnično odprtje trga za tuje prevoznike
- Omejevanje monopola na področjih železniških dejavnosti, ki so lahko na trgu

6.2.4 Letalstvo

V NSi ocenjujemo, da za potrebe države (logistično in strateško) zadostuje Ljubljanski aerodrom. Ta mora po naši oceni ostati v državni lasti. Letališče Jožeta Pučnika naj pod državnim lastništvom zagotovi možnost prihoda večjemu številu letalskih družb, slovenski nacionalni prevoznik pa se poveže z večjimi družbami in tako preneha izčrpavati slovenske banke oz. proračun.

Mariborsko letališče »Edvarda Rusjana« je potrebno razvijati kot alternativno (pomožno) letališče ljubljanskemu in letališče namenjeno predvsem tovornemu prometu. V NSi se za tovorni promet v državi zavedamo geografskega pomena mariborskega prometnega križišča in središča, kjer je možno prenesti tovor na letalo, železnico ali cesto. Tako bomo podprli prodajo letališča, a le kupcu, ki bo izkazal navedeni gospodarski interes.

6.3 Energetika

6.3.1 Izhodišča

Energija je potrebna za delovanje naše družbe in našega gospodarstva. Od nje je odvisno tudi naše blagostanje. Tega se v NSi zelo dobro zavedamo. Zaradi vpliva na okolje in na naše zdravje pa ni vseeno koliko in kakšno obliko energije rabimo. Slovenija se je obvezala, da bo do leta 2020 delež OVE znašal najmanj 25% v rabi bruto končne energije in najmanj 10% v prometu. NSi se bo zavzela za nadaljevanje že sprejetega načrta izgradnje malih hidroelektrarn. Ker smo državotvorni bomo naredili vse, da se dana obljuba Slovenije tudi izpolni. Zavzemali se bomo za čim večje razumno znižanje emisij, ki jih energetsko gospodarstvo pri proizvodnji energije povzroča.

6.3.2 Premog

Premog je v Sloveniji slabe kvalitete, vendar je domač energetski vir. Iz gospodarskih in socialnih razlogov menimo, da ga je potrebno koristiti vsaj še do leta 2020 ali celo 2030 za proizvodnjo električne energije v obstoječih termoelektrarnah ob minimalnih vložkih, ki bodo izključno usmerjeni v zmanjševanje emisij. V termoelektrarni Trbovlje pa bi bilo potrebno postopoma zmanjševati kurjenje premoga in po letu 2020 preiti na kurjenje odpadkov ali ukiniti proizvodnjo. Prav tako velja za Toplarno Ljubljana, ki mora po letu 2020 preiti na drugi energent.

6.3.3 Nafta

Nafta in naftni derivati se danes v največji meri porabljajo v transportu in za proizvodnjo toplote. V NSi želimo v transportu preiti na druge energente, predvsem elektriko v primeru osebnega prometa, tovorni promet - predvsem tranzitni - pa preusmeriti na železnice, oziroma na hibridni pogon v tovornjakih. V proizvodnji toplote želimo El kurilno olje v celoti nadomestiti z obnovljivimi viri in zemeljskim plinom.

6.3.4 Zemeljski plin

Med klasičnimi viri energije je zemeljski plin edini energent, za katerega v NSi predvidevamo povečano porabo, tako v transportu kot tudi pri proizvodnji električne energije v konični rabi ter pri proizvodnji toplote. Ob sedanji povezavi z nahajališči v Rusiji in Alžiriji zaradi varnosti in zanesljivosti podpiramo izvedbo vsaj še ene povezave.

6.3.5 Nuklearno gorivo

Danes imamo v Sloveniji v solastništvu s sosednjo Hrvaško eno nuklearno elektrarno v Krškem, ki deluje zanesljivo in zagotavlja pomembno količino električne energije. Glede na obseg nesreče v Černobilu in letošnje na Japonskem ocenjujemo, da v tem trenutku ni primeren čas za odločanje o drugem bloku jedrske elektrarne. Ocenjujemo, da lahko ta odločitve počaka na obdobje nekaj prihodnjih let, saj bo ne nazadnje z razvojem tehnologije tudi obratovanje te, v zanesljivih in stabilnih razmerah, okolju najčistejše energije ponovno lahko prioriteto.

6.3.6 Obnovljivi viri energije in odpadki

Zagotovo je mogoče doseči in tudi preseči zadani cilj zmanjšanja porabe bruto končne energije v Sloveniji do leta 2020 za 3,2% glede na raven iz leta 2008. Nikakor pa ne na način, ki se ga sedanja vlada izvaja. V sektor URE in

OVE je nujno čim prej vložiti potrebna in v različnih načrtih predvidena sredstva, morda celo več. Nujno je ustvariti pozitivno okolje, ki bo podjetja in finančni sektor, predvsem pa banke prepričalo, da država resnično podpira razvoj URE in OVE ter s tem dolgoročno jamči stabilno okolje.

Količina odpadkov, primernih za proizvodnjo energije je večja, kot jih trenutno lahko predelamo v edini slovenski sežigalnici odpadkov v Celju. Do leta 2020 načrtujemo izgradnjo ene do tri nove sežigalnice, glede na količino proizvedenih odpadkov.

Na strani končne rabe energije se bo predvsem zaradi uvedbe električnih in hibridnih vozil povečala poraba električne energije. Prav zaradi tega je potrebno čim prej pristopiti k posodobitvi električnega omrežja in do leta 2020 preiti (vsaj delno) na »pametna omrežja«.

6.4 Informacijsko komunikacijska tehnologija (IKT)

Hiter in nagel razvoj IKT (informacijske komunikacijske tehnologije) v zadnjih letih se pospešeno nadaljuje. Tehnološki prelomi ponujajo nove priložnosti slovenskim podjetjem za rast, obenem pa prinašajo nove možnosti vsem nam uporabnikom IKT storitev.

Evropska komisija je maja 2010 predstavila Digitalno agendo za Evropo, ki naj bi močno prispevala h gospodarski rasti EU, koristi digitalne dobe pa naj bi uživala celotna družba. Digitalna agenda je prva od sedmih najvidnejših pobud v okviru strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast. V zadnjih petnajstih letih so bile za polovico rasti produktivnosti v Evropi zaslužne IKT, ta trend pa se bo verjetno še okrepil. Sektor IKT je direktno odgovoren za 5% evropskega BDP, s tržnim deležem 660 milijard € letno. Dodatno prispeva še precej več k splošni rasti produktivnosti in sicer 20% direktno preko IKT sektorja in 30% preko IKT naložb.

Vlaganje v IKT je pomembno tudi za ustvarjanje novih delovnih mest in povečanje bruto domačega proizvoda. Ocene s strani Evropske komisije so, da so za vsako izgubljeno delovno mesto ustvarjena 2.6 nova delovna mesta v primeru vlaganja v IKT. Dodatno so ocene s strani McKinsey&Company, da 10% povečanje penetracije širokopasovnega dostopa posledično pomeni tudi povečanje bruto domačega proizvoda od 0.9 % do 1.5 %.

6.4.1 Ključne strateške usmeritve

Ključno strateško usmeritev na področju IKT vidi NSi v širjenju in razvoju širokopasovnega dostopa. Trenutno je Slovenija neenakomerno razvita, problem s pokritostjo je zlasti podeželje. Del prebivalstva ima že optični dostop, še vedno ima precej prebivalstva nizke hitrosti, kar zavira razvoj podeželja. Zato je potrebno omogočiti širokopasovni dostop po vsej državi. Za namen pokritja celotne države z optiko, souporabo bakra za širokopasovni prenos podatkov ali brezžični širokopasovni dostop je smiselno ustanoviti državno podjetje ali konzorcij, ki bi ga sestavljali telekomunikacijski ponudniki, občine, država, investitorji in skladi. Kjer je komercialni interes, izgradnjo financira podjetje, drugje je strošek postavitve omrežja porazdeljen med podjetje, sklade in lastno participacijo podobno kot so to naredili na Finskem.

Druga strateška usmeritev je čim večja uporaba IKT tehnologij. Kjer so prednosti IKT že vpeljane je potrebno s tem nadaljevati. Prav tako si bo NSi prizadevala, da bo država sčasoma prešla na povsem e-poslovanje. NSi si bo prizadevala tudi za čim večjo uporabo IKT tehnologij tudi drugje, kot je npr. na področju znanost, arhiviranju kulturne dediščine, digitalizacije in pospeševanje študija na daljavo.

Ker je prehod na internetni protokol IPv6 neizogiben in je že tu, je potrebno, da se pripravi ustrezen akcijski načrt. NSi si bo prizadevala, da bodo državne institucije prešle na IPv6 omrežje ter da bodo ponudile vsebine, ki bodo dosegljive preko protokola IPv6.

Zaradi hitrega tehnološkega razvoja in novih načinov komunikacije je na mestu pospešeno uvajanje medijskega opismenjevanja. Na medijsko opismenjevanje je potrebno preiti že v šoli ter v medijsko opismenjevanje vključiti druge sloje prebivalstva, tudi starejše. Dodatno je potrebno uvesti promocijo tehnike in IKT že v osnovni šoli.

6.4.2 Širokopasovni dostop

Po Agendi 2020 je ciljna hitrost internetnih povezav za leto 2020 najmanj 30 Mb/s za vse evropske državljane, polovica evropskih gospodinjstev pa naj bi do takrat imela internetne priključke s hitrostjo najmanj 100 Mb/s. Takšne hitrosti je možno zagotoviti z optiko, po uporabo bakrene parice (VDSL, ADSL) in hitrimi mobilnimi širokopasovnimi povezavami.

Razvoj širokopasovnih komunikacij je tudi v EU zašel v slepo ulico, zato potrebujemo nov razvojni model, ki ga moramo uskladiti tudi na nacionalnem nivoju z vsemi ključnimi deležniki področja. V EU še vedno potekajo premisleki o tem, kako zagotoviti širokopasovne dostop in obenem upoštevati konkurenčnost. Tem smernicam mora slediti tudi naša država in kjer je možno, tudi sama aktivno sodelovati pri izgradnji omrežja.

V obdobju ekonomske krize, ko imamo na razpolago omejene vire, ko nočemo rasti z prekomerno porabo, niti z onesnaževanjem je alternativa samo IKT. Osnovo za kakršnokoli rast je možno doseči edinole s širokopasovnimi povezavami, kar je osnova tudi za vse ostale storitve na segmentu IKT. Poleg tega lahko mala in srednje velika podjetja z njimi zmanjšajo stroške in postanejo konkurenčnejša, saj omogočajo dostop do storitev računalništva v oblaku.

Po razširjenosti širokopasovnega dostopa je Slovenija v okviru povprečja EU. Po oceni pomembnih analitskih hiš (Heavy Reading), bo Slovenija leta 2015 imela največji delež gospodinjstev z dostopom do doma (FTTH) v okviru EU.

Kljub zadnjim spremembam na bolje, Slovenija še vedno zaostaja za povprečjem EU, kar se tiče hitrosti dostopa. Pri treh četrtinah širokopasovnih priključkov v EU hitrost prenosa podatkov znaša vsaj 2 Mbit/s in manj kot 10 Mbit/s. To je tudi hitrost, ki denimo omogoča prenos TV programa prek spleta. V Sloveniji je tako hitrih povezav samo 46%. Večji od povprečja EU je tudi delež širokopasovnih priključkov kjer se podatke prenaša z manjšo hitrostjo, to je s hitrostjo pod 2 Mbit/s.

Novost iz leta 2011 je, da bo moral Telekom Slovenije drugim operaterjem omogočiti dostop do svojega optičnega omrežja. Uporabniki bodo tako lahko prek optičnega omrežja Telekoma Slovenije dobili tudi storitve, ki jih ponujajo alternativni operaterji. Slednji bodo morali zaradi stroškov, povezanih z dostopom do Telekomovega omrežja, le-temu plačati določeno vsoto.

Področja, kjer internetni dostop ni možen, t.i. bele lise, predstavljajo približno 20% vseh slovenskih gospodinjstev in okrog 50% površine Slovenije. Večina belih lis leži pričakovano na podežlju, kjer so gostote prebivalstva nizke, a obstajajo tudi deli mest in gostih naselij, kjer uporabniki zaradi premajhnih kapacitet obstoječih omrežij nimajo možnosti hitrega interneta.

Usmeritvi, kot jo predlaga Agenda 2020, bo sledila tudi NSi, ki si bo še posebej prizadevala, da bi širokopasovni dostop postal univerzalna storitev in bil s tem dostopen vsem prebivalcem. Dodatno se bo NSi zavzemala za to, da se v izgradnjo omrežja v okviru svojih možnosti vključi tudi država ter da se na področju širokopasovnega dostopa ustvari zdrava konkurenca.

6.4.3 Mobilni širokopasovni dostop

Premislek velja tudi širokopasovnim mobilnim komunikacijam. Z letom 2012 se bo sprostil frekvenčni spekter imenovan digitalna dividenda, ki ga bo možno uporabiti za širokopasovne mobilne komunikacije (LTE).

V zvezi s širokopasovnim dostopom države že razmišljajo o prodaji svojega spektra za naslednjo generacijo mobilne telefonije (LTE). Francija računa na aukcijo za 2.6 GHz frekvenčni pas in za 800 MHz pas že v letu 2011. Podobno je maja 2010 naredila Nemčija.

Po vzoru tujih držav, se bo tudi NSi zavzemala za licenciranje in prodajo frekvenčnega spektra namenjenega za LTE.

6.4.4 Večja uporabljivost IKT

Dosedanji ukrepi v zadnjih letih so prinesli občuten napredek na segmentu uporabljivosti IKT, naj omenimo samo e-vlado, e-upravo, e-pravosodje, e-šolstvo in druge.

Uporaba informatike v javni upravi predstavlja močno orodje za povečanje učinkovitosti in preglednosti njenega delovanja ter znižanja stroškov ne samo za delovanje javne uprave, temveč tudi za državljane in gospodarski sektor. V času gospodarske krize je še posebno smiselno investirati v informatiko, saj ta investicija prinaša bistveno večje prihranke od vloženih sredstev.

Strateški svet za informacijsko družbo s katerim se je poskušalo informacijski družbi dati večji poudarek ni dosegel svojega namena. Konkretnih rezultatov ne more pokazati niti delovna skupina za informacijsko družbo, ki je bila ustanovljena v okviru strateškega sveta. Zato NSi meni, da naj se bodoče politike v okviru informacijske družbe oblikujejo na nivoju ustreznega direktorata.

V skladu z usmeritvijo Agenda 2020 se bo NSi zavzemala za to, da Slovenija do leta 2020 podvoji izdatke za raziskave in razvoj na področju IKT. Prav tako si bo NSi prizadevala, da bodo do leta 2015 prebivalci lahko 50 % vsega poslovanja z državo urejali preko interneta. Vpeljavo odprte kode v javno upravo bo NSi podpirala samo v primeru, da je dolgoročno cenovno ugodnejša.

Za namen večje IKT pismenost se bo NSi zavzemala, da se za družine s tremi ali več otroci na vsakih 5 let omogoči nakup novega računalnika in ustrezne opreme v vrednosti 500 €.

6.4.5 Odprtost interneta

Pojavljajo se razmišljanja o blokadi interneta ter o propustnosti samo za določene aplikacije ali storitve. To je v nasprotju z duhom interneta kot odprte platforme za komuniciranje. Tudi države in operaterji se bolj nagibajo k popolni propustnosti interneta. Kakršnokoli omejevanje mora biti v skladu z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah ter sorazmerno z namenom prepovedi oziroma omejitev.

Trenutni predlog kazenskega zakonika prestrogo obravnava nelegalno posest avtorskega materiala (glasba, filmi) ter programske opreme. Stranka NSi zagovarja stališče, da naj se preganja preprodajalce in naj se ne kriminalizira celotne populacije. Večji poudarek naj se da možnostim za legalni nakup avtorskega materiala (npr. internetni nakupi), kar sodobne IKT tehnologije vedno bolj omogočajo.

6.4.6 e-Volitve

Že leta 2001 so v Estoniji napovedali e-volitve ter to prvič izvedli leta 2005. Najprej na lokalnih volitvah, nato na državnih. Na lokalnih 2009 je skoraj 10% ljudi glasovalo preko interneta, na državnih 2007 pa okoli 3%. V letu 2011 so bile e-volitve izvedene tudi na Norveškem.

V Estoniji vsakemu volilnemu upravičencu država pošlje zaprto kuverto z vabilom in njegovim unikatnim geslom (samo za te volitve ali referendum) ter informacijo o spletnem naslovu, kjer se lahko voli. V določenem obdobju (na primer v enem tednu) lahko volivec odda svoj glas na najbolj enostaven način (seveda od doma ali od kjerkoli; tudi iz tujine), tako, da vnese svoje geslo in izbere stranko. To se seveda takoj evidentira in ponovno ne more več glasovati, niti preko interneta, niti na volišču. Volilni odbor ima namesto pismenih seznamov pred sabo na mizi računalnik, povezan s centralnim strežnikom in tako lahko zavrne vsako morebitno ponovno glasovanje. Na volišču se lahko glasuje preko interneta ali na star način. Za volivce, ki ne bi znali sami glasovati preko interneta, so na voljo še vedno klasične glasovnice, katere na koncu volilni odbor vnese v računalnik.

NSi se bo zavzemala, da se za bodoče lokalne in državne volitve omogoči tudi elektronsko glasovanje. Za volivce, ki bi doma ali na volišču ne glasovali preko interneta, bodo na voljo še vedno klasične glasovnice.

6.4.7 Prehod na internetni protokol IPv6

Obstoječi internet, ki temelji na protokolu IPv4, bo nadomeščen z internetom, ki bo temeljil na protokolu IPv6. Vsaka naprava na internetu potrebuje svoj IP naslov. Ker je naslovnega prostora za protokol IPv4 zmanjkalo je

edina rešitev prehod na IPv6, ki ima večje število naslovov. Prehod na IPv6 je nujen, ni pa preprost. Protokola nista kompatibilna, zato prehod predstavlja problem po vsem svetu.

Čeprav država ne more zaukazati prehoda pa sam prehod lahko pospeši. NSi se bo zavzemala, da bi Slovenija sprejela akcijski načrt s katerim bi se zavezala, da bo v določenem roku uvedla IPv6 v omrežje javne administracije, ministrstev ali agencij. In da bo v določenem roku omogočila svojim državljanom dostop do storitev in spletnih strani prek IPv6, ali da bi na tak ali drugačen način spodbujala uvedbo IPv6.

6.4.8 e-Zdravje

Povezovanje zdravstva in IKT je vedno bolj aktualno. Aplikacije IKT že prispevajo k večji vlogi bolnikov in pomagajo reševati izzive zdravstvenih sistemov v EU, kot so staranje prebivalstva, naraščanje kroničnih bolezni, pomanjkanje zdravstvenih delavcev in proračunske omejitve, saj omogočajo na primer diagnosticiranje in zdravljenje na daljavo ter varno izmenjavo zdravstvene dokumentacije bolnikov. Možnosti za nadaljnji razvoj e-zdravja v prihodnosti so velike: z njegovo pomočjo bodo lahko zdravstveni delavci več časa namenili bolnikom, bolniki in starejši bodo samostojnejši in bolj neodvisni, e-zdravje pa bo omogočalo tudi razvoj novih na modelih temelječih diagnostičnih tehnik.

V razvitem svetu sta tako e-zdravje kot tudi telemedicina še posebnega pomena pri obravnavi bolnikov s kroničnimi boleznimi. Študije iz Nizozemske, Velike Britanije in Nemčije kažejo, da domači telemonitoring sistemi lahko povečajo možnost preživetja za 15%, za 26% zmanjšajo število dni v bolnišnici in za 10% zmanjšajo podporo preko telefona. Dodatno so ocene, da bi se dalo z uporabo telemedicine in telemonitoringa za 10% zmanjšati hospitalizacije bolnikov s kroničnimi srčnimi boleznimi ter za 10% zmanjšati zdravstvene vire v primeru bolnikov z diabetesom.

Študije kažejo, da 60% ljudi nad 50 let doživlja, da njihove potrebe s trenutno IKT opremo niso zadovoljivo upoštevane. Število ljudi, ki bodo imeli več kot 65 let, bo leta 2030 naraslo za 45%, kar bo imelo ekonomske, socialne in druge posledice. Če je bilo leta 2008 v EU 8.3% BDP namenjenega za zdravstvo, bo ta do leta 2030 narastel za 2.8%.

V luči starajočega se prebivalstva je zato e-zdravje aktualno tudi za izboljšanje socialnih komunikacij, povezovanje s sorodniki in prijatelji. Prav tako je aktualna uporaba mehanizmov za opominjanje, kot so senzorji za opozarjanje ali nadzorovanje gibanja ter sistemov za diagnosticiranje in nadzorovanje.

V Sloveniji bodo do konca leta 2011 v nekaterih območjih po Sloveniji vsaj poskusno zaživelii prioritetni projekti v okviru e-zdravja, med katere spadajo e-recept, teleradiologija in e-naročanje. Ostale projekte bodo v nabor storitev e-zdravja dodajali postopno, kot so e-laboratorij, e-policija-urgenca, e-oskrba in druge.

Z vpeljavo informatizacije zdravstva se pričakuje zmanjšanje stroškov delovanja zdravstva in krajše čakalne vrste. Informatizacija zdravstva nima jasnih ciljev kako doseči cilj kakovostnih storitev. Projekt e-zdravje se ne razvija dovolj hitro in s konsenzom vseh vpletenih. NSi se zavzema, da se informatizacija zdravstva izpelje na bolj pregleden način.

NSi se bo zavzemala, da se izkoristijo vse prednosti uvajanja e-zdravja, tako za bolnike, kot je npr. vpeljava posvetovanje z zdravnikom preko video povezave, kot tudi za starajočo se populacijo.

V skladu z usmeritvijo Agende 2020 se bo NSi zavzemala, da bi prebivalce Evrope do leta 2015 opremili z varnimi možnostmi dostopa do njihovih zdravstvenih podatkov preko interneta, ki bi do leta 2020 omogočili širšo uporabo telemedicinskih storitev.

6.4.9 Neodvisnost delovanja APEK-a

NSi se bo zavzemala, da se zagotovi neodvisnost regulatorja na področju elektronskih komunikacij in medijev (APEK) ter da se zagotovi vzpostavitev mehanizmov, po katerih bosta vlada in APEK dejansko delovali v smeri vzpostavljanja konkurenčnih razmer na trgih elektronskih komunikacij in tudi na področju medijev.

6.4.10 Telekom Slovenije

Podobno kot tudi na drugih področjih, kjer je državna večinski lastnik, je tudi na področju Telekoma Slovenije smiselno razmisliti o prodaji dela podjetja strateškemu kupcu in sicer, ko bo nastopil ugoden trenutek za prodajo.

6.4.11 Radiofuzija

APEK si v okviru svojih pristojnosti že vrsto let prizadeva za učinkovito in trajno rešitev težav ob meji z Italijo. Pri tem je izčrpal praktično vse razpoložljive možnosti in sredstva, saj nima pravnih instrumentov, s katerimi bi lahko Italiji vsilil spoštovanje mednarodnih sporazumov in dvostranskih dogovorov.

Slovenija je izvedla digitalni prehod, a kljub temu ne more izkoristiti možnosti, ki jih prinaša nova digitalna tehnologija. Posledica tega je precejšnja gospodarska škoda za slovenske izdajatelje avdio-vizualnih vsebin in tudi onemogočanje ohranjanja in nadaljnega razvoja nacionalne kulture. Ob prehodu na digitalno oddajanje TV signala, so se problemi s sprejemanjem signala na meji z Italijo še povečali.

Ker so bile uporabljene že različne možnosti za odpravo problema, je potrebno probleme reševati na najvišji ravni. Potrebno je, da APEK, Ministrstvo za zunanje zadeve in Vlada nadaljujejo z izvajanjem aktivnosti za odpravo motenja italijanskih postaj, in sicer tako pri italijanski administraciji, pristojni za upravljanje z radiofrekvenčnim spektrom, kot tudi pri mednarodni telekomunikacijski zvezi ITU ter v okviru delovnih teles EU.

Prav tako je potrebno narediti dodatne korake na področju radiodifuzije. Slovenija mora čim prej sprejeti ustrezno medijsko zakonodajo ter vpeljati v svoj pravni red evropsko direktivo AVMS. Potrebno je nadaljevati z razvojem novih multipleksov za digitalno oddajanje TV signala.

Na področju radiodifuzije si bo NSi zavzemala, da se enota Oddajniki in zveze, ki deluje v okviru RTV Slovenije, loči od matičnega podjetja. S tem se zagotovi, da bo infrastruktura za vse operaterje multipleksov dosegljiva enakopravno, kar bo pomagalo k pravični konkurenci in omogočilo nadaljnji razvoj radiodifuzije v Sloveniji.

6.5 Okolje in prostor

6.5.1 Usklajevanje interesov

Spodbuditi je treba zavedanje o potrebi po medsebojnemu razumevanju in pripravljenosti za večje usklajevanje interesov med vsemi uporabniki prostora.

Potrebno je poenostaviti obstoječo zakonodajo in vzpostaviti dvosmerni odnos med odločevalci urejanja prostora in njegovimi uporabniki ter tako spodbuditi zanimanje javnosti za izvajanje ciljev urejanja prostora, tako na državnem, regijskem kot na lokalnem občinskem nivoju.

Treba je poudariti pomen usklajevanja potreb med javni in zasebnim interesom z namenom iskanja konstruktivnih rešitev, ki zagotavljajo razvoj in doseganje višje kvalitete življenjskega okolja.

6.5.2 Odgovorno sprejemanje odločitev

Urejanje prostora je sprejemanje odločitev, ki naj pripeljejo do stalnih ali začasnih rešitev v prostoru. Pri sprejemanju odločitev se moramo zavedati posledic načrtovanih in sprejetih rešitev in njihovega kratkoročnega in dolgoročnega vpliva.

NSi se bo zavzemala za odgovorno ravnanje z naravnim in grajenim okoljem, ki pa mora biti učinkovito kontrolirano z zakoni in inšpekcijskimi službami. Zagotovil se bo večji pomen in vloga lokalnim skupnostim pri načrtovanju prostorskega razvoja.

Razvoj okolja se bo načrtoval na posodobljenih temeljnih načelih urejanja prostora tako, da se bo ohranil že dosežen nivo urejanja prostora. Poenostavila se bo obstoječa zakonodaja in iz nje se bo odstranilo vse, kar se je izkazalo za ne življenjsko.

Pri NSi se zavedamo, da je urejanje prostora spreminjajoč se proces, kateremu se je treba prilagajati in se nanj tudi ustrezno odzivati v korist uporabnika.

6.5.3 Osnovna načela za rešitev nakopičenih problemov

Rešitev nakopičenih problemov v okolju in možnost razvoja pri NSi vidimo v poudarjenem trajnostnem in sonaravnem razvoju, ki upošteva potrebe sedanje generacij, a hkrati ne uničuje prostor prihodnjim rodovom. Okoljske probleme je potrebno reševati transparentno in z vključevanjem javnega mnenja. Pri urejanju prostora mora pred zasebnim prevladovati javni interes. S strokovnim pristopom pri delu pa je potrebno usmerjati prostorski razvoj tako, da posegi zadovoljijo potrebe in interese lokalnih skupnosti.

6.5.3.1 Trajnostni – sonaravni razvoj

Je razvoj s katerim bi se izognili nevarnosti, ki jih povzročata osredotočenost zgolj na količinski materialni razvoj z izčrpavanjem naravnih virov in onesnaževanjem okolja. Pri reševanju trenutnih prostorskih problemov je tako v urbanih kot ruralnih območjih potrebno misliti na posledice sprejetih prostorskih odločitev, ki morajo zagotavljati razvoj ob hkratnem ohranjanju obnovljivih in neobnovljivih dobrin za prihajajoče rodove.

6.5.3.2 Načelo javnosti

Pri sprejemanju vizije in odločitev načrtovanja prostorskega razvoja (od državnega do lokalnega nivoja) je potrebno o vsem natančno obveščati zainteresirane in lokalne javnosti.

Nujno je vzpostaviti dvosmerni odnos med odločevalci v urejanju prostora in njegovimi uporabniki, torej vključitev lokalnih skupnosti v vse faze prostorskega načrtovanja. Sprejemanje prostorskih odločitev ob predhodnem informiranju javnosti je potrebno povezati v enovit sistem e-informiranja.

6.5.3.3 Prevlada javnega interesa

Vizije in rešitve prostorskega razvoja morajo v prvi vrsti upoštevajo potrebe javnega interesa pred interesi kapitala ali interesa posameznikov, a zaradi potrebe javnega interesa nikakor ne smemo zatreti privatno iniciativo in ne upoštevati potreb lokalnih skupnosti.

6.5.3.4 Usmerjanje prostorskega razvoja naselij

Prostor je skupna narodova dobrina s katerim je potrebno racionalno gospodariti. Prostorski razvoj naselij je potrebno usmerjati, v urbanih področjih je treba razvoj nadgrajevati s poudarjenim razvojem devastiranih mestnih območij in revitalizacijo obstoječega stavbnega fonda. Na ruralnih območjih pa je v prvi vrsti potrebno zgoščevati zidano strukturo znotraj obstoječega obsega naselij. Ohranjati je treba prepoznavne značilnosti naravne in kulturne krajine ter kvalitetna zemljišča in širitev izvajati zgolj na manj kvalitetnih zemljiščih.

6.5.3.5 Načelo pomena lokalnih skupnosti

Potrebno je okrepiti pomen in vlogo lokalnih skupnosti pri načrtovanju prostorskega razvoja in reševanju aktualnih prostorskih problemov. Vključevanje lokalnih skupnosti pri iskanju rešitev za aktualne prostorske probleme je potrebno vzpodbujati z motivacijo.

6.5.4 Človekov življenjski prostor

Iz prostora in načrtovanja prostorskega razvoja nikakor ne smemo in ne moremo izvzeti človeka, saj je prostor namenjen ljudem in ljudje so njegovi oblikovalci in uporabniki. Tako na prostor ne bomo gledali kot na abstraktno vrednoto in administrativno kategorijo temveč kot na človekov in narodov življenjski prostor.

6.6 Kmetijstvo in gozdarstvo

Samooskrba s hrano je za državo strateškega pomena, zato se zavzemamo za boljše možnosti kmetovanja in celostni razvoj podeželja.

To pomembno nalogo smo v Sloveniji zanemarili in čedalje bolj postajamo odvisni od nakupa živil v drugih državah. V primeru slabih letin, naravnih nesreč, vojne ali epidemij bomo bolj izpostavljeni težavam, saj v takšnih primerih vsaka država najprej poskrbi za svoje prebivalstvo. Zato podpiramo povečanje pridelave domače hrane in s tem izboljšanje samooskrbe v državi.

Kmetijstvo v Sloveniji je zapostavljeno, kmečko delo pa premalo cenjeno in tudi slabo plačano. Zaradi težjih razmer pridelovanja na hribovitih območjih in zaradi opuščanja kmetovanja na manjših kmetijah se čedalje več slovenske zemlje zarašča z gozdovi.

Rodovitna polja pa spreminjamo v zazidljive površine, tako da je delež kmetijske površine na prebivalca padel na kritično mejo in je že pod ravnijo, ki zadošča za prehransko samooskrbo slovenskega prebivalstva. Kmetje kot pridelovalci hrane morajo imeti prednost pri vsakem nakupu kmetijske zemlje, prednost pri kmetovanju in bivanju na podeželju.

Nedopustno je, da se morajo kmetje zaradi nerazumne pozidave na podeželju s pridelavo seliti iz vasi, v mestne rezervate, medtem ko se na kmetijskih površinah zidajo stanovanjski bloki. Še posebej se zavzemamo za varovanje orne zemlje, ta sme biti na voljo za pozidavo, le v primeru višje sile oziroma za projekte v državnem interesu in še to le v primeru, ko res ni mogoča drugačna rešitev.

Organizacije, ki bi se morale zavzemati za boljše možnosti kmetovanja, svojih nalog ne opravljajo zadosti dobro, zato so kmetje brez pravih zastopnikov in sobesednikov na državni in lokalni ravni.

To problematiko je mogoče le delno reševati s subvencijami, vendar brez subvencij lahko pride do popolnega zloma kmetijske proizvodnje in posledično do pomanjkanja zdrave domače hrane. Z opuščanjem kmetovanja pa se spreminja tudi kulturna krajina in zanemarjajo naravne lepote slovenske dežele. Podpiramo razvoj družinskih kmetij kot enega izmed stebrov slovenskega kmetijstva.

Posebno pozornost je treba nameniti kmetijam na območjih s težjimi pridelovalnimi razmerami, na demografsko ogroženih in obmejnih območjih.

Zavzemali se bomo za finančno in zakonodajno podporo ljudski obrti in drugim dopolnilnim in dodatnim dejavnostim na kmetijah, ki samo s kmetovanjem ne morejo ustvariti zadostnega dohodka.

Zavzemamo se za promocijo slovenske hrane in živilskih izdelkov iz domačih pridelkov in surovin. Slovensko posebnost, razdrobljeno kmetovanje na hribovitih območjih, je treba tako podpreti, da bo kmetovanje privlačno za mlade in bodo ostajali na kmetijah.

Znamka kakovosti za hribovita območja brez industrijskega in prometnega onesnaževanja lahko pripomore k boljšim tržnim pogojem.

Zagovarjamo usklajen sonaravni razvoj kmetijstva in gozdarstva z učinkovitim varovanjem obdelovalne in rodovitne zemlje ter varovanjem okolja. Državne gozdove naj dobijo v upravljanje kmetje, lastniki gozdov pa pravico do deleža dohodkov od lova.

Posebej se zavzemamo za razumno gospodarjenje z gozdnim bogastvom, vspostavitvijo predelovalne verige lesnopredelovalne industrije in sposobnim trženjem tega naravnega vira. Ker se v bližnji prihodnosti iztečejo državne koncesije najemnikom gozdov je potrebno preveriti uspešnost sistema in predlagati izboljšane rešitve.

Podpirali bomo zadružništvo, ki bo temeljilo na vzajemnosti in solidarnosti. Članstvo v kmetijskih zbornici pa mora temeljiti na prostovoljnosti.

6.7 Drobno gospodarstvo in obrt

6.7.1 Organizacijske spremembe

Osnovna prioriteta organizacijskih sprememb je preoblikovanje funkcij državnih organov. Ti morajo postati servis podjetnikom in obrtnikom in ne njihova administrativna cokla. Vrsto organov in zaposlenih bi lahko uporabili za

pomoč pri pridobivanju EU sredstev, vodenju določenih administrativnih postopkov za obrtnike in podjetnike, vodenje uradnih evidenc in jih usmerjali v brezplačno podporo podjetnikom in obrtnikom.

Nujno je vzpostaviti koordinacijo med ministrstvi saj le te delujejo povsem nepovezano mnogokrat nasprotujoče v škodo gospodarstva.

Mnoga izobraževanja in razlage zakonov bolj kot obrtnikom služijo za dodaten zaslužek javnim uslužbencem. Običajno podjetniki nimajo časa za seminarje in tovrstna izobraževanja, ker se izobražujejo v svoji branži za svojo dejavnost in poklic.

Zavzemamo se za ukinitve nepreglednih in neučinkovitih državnih subvencij, ki naj se nadomestijo z davčnimi stimulacijami.

Predlagamo, da se podjetja razvrstijo v kategorije (npr. Osebna, Zasebna Lastna, Zasebna privatizirana, Družbena itd.) tako, da se nekdanja družbena sprivatizirana podjetja ne enačijo z obrtniki in podjetniki, ki so lastna podjetja ustvarili organsko. Kategorizacija bi služila tudi za oceno tveganja izvrševanja dolžnosti in obveznosti do plačil prispevkov zaposlenim, ki imajo tako možnost delodajalca prepoznati tudi po izvoru premoženja.

Potrošnik je s pravicami že toliko osveščen in zaščiten, da te pravice nad izvajalcem in ponudnikom storitev, tudi že zlorablja še posebej sedaj v krizi.

To je potrebno vzeti v nadzor, saj je znano, da je kupec kralj, kateri pa tudi vse bolj izkorišča zaščito in pravice ter jih zlorablja tudi v škodo na relaciji delodajalec – zaposleni. Ker tudi zaposleni za nedoločen čas, lahko svojo vlogo in pravice zlorablja in pozablja na dolžnost ter odgovornosti, pripelje delodajalca na rob zmogljivosti in potrebuje zaščito *vis a vis* potrošnika.

Družba podjetnika žal gleda zgolj kot kapitalista in izkoriščevalca, ne pa kot delodajalca z odgovornostjo, obveznostmi ter tveganji.

6.7.2 Razbremenitev in okrepitev drobnega gospodarstva

V NSi načrtujemo proučiti možnost razbremenitve delodajalcev z znižanjem prispevkov na plače, razširiti davčno olajšavo na investiranje, omejiti sivo ekonomijo in poostri nadzor nad izdajanjem računov, racionalizirati postopke v davčnih obveznostih, posebej zaščititi najšibkejše delojemalce (Nosečnice, invalide, nemočne itd.), urediti trg dela z večjim zaposlovanjem za določen čas in se zavzeti za spodbujanje zaposlovanja mladih s končano poklicno in strokovno izobrazbo.

6.7.3 Zmanjšanje brezposelnosti

Eden od načinov zmanjšati brezposelnost in napolniti pokojninsko blagajno je tudi način, da se omeji čas prejemanja nadomestila za brezposelnost in olajšati pogoje za starejše nad 55 let. Zavod naj bo s strani delodajalca o odpuščanju obveščen pred odpustom, tako da bo zavod med tem že iskal delo. Če posameznik ne želi poiskati ustrezne zaposlitve, zavod lahko ukine nadomestilo.

Zavzemamo se za povečanje razliko med najnižjo plačo in nadomestilom za brezposelnost in primerjalno uskladiti tudi z najnižjo pokojnino. V obstoječem razmerju mladi izkoriščajo te ugodnosti, kar jih ne stimulira k zaposlitvi ampak k sivi ekonomiji ob izkoriščanju nadomestila.

Preveriti je potrebno sistem izdaje delovnih dovoljenj, saj ocenjujemo, da je ravno zaradi precej liberalnega pristopa množica tistih, ki dela enostavno nimajo, prav zaradi neustrezne politike dela tujcev.

Delo naj postane spoštovana in cenjena vrednota, ne pa služba, ki je kot breme. Poštenemu delu je potrebno ponovno izkazovati čast, v družbi, šolstvu in medijih.

6.7.4 Zagon gospodarske aktivnosti

Za inovatorje načrtujemo uvedbo posebnih olajšav s ciljem spremeniti predpise, da bi pretežni del inovacije tržili doma. Tako kot je urejeno danes v Nemčiji in drugih EU državah inovator prejme skoraj 100% sredstev iz državnega razvojnega sklada, v Sloveniji pa le 20%, kar 80% pa si vzame inštitucija, ki inovacijo potrdi. Posledica je dejstvo, da je v Sloveniji na 100 prebivalcev, le slaba 2% inovatorjev.

Posebno stimulacijo načrtujemo za mala podjetja na demografsko ogroženih območjih.

Posebno pozornost nameravamo posvetiti tudi »vrnitvi« denarja iz davčnih oaz, saj bi z pridobitvijo tega denarja lahko generirali gospodarske aktivnosti.

Dobičke je potrebno usmeriti v razvojne programe in osnovna sredstva, da ostane kapital v državi in da se krepí spirala kupne moči in s tem ustvarjanje novih delovnih mest in višje dodane vrednosti.

Premoženje posameznika doma je stabilni vir in garancija ter potencial države.

6.7.5 Zagon drobnega gospodarstva

Potrebno je poenostaviti postopke javnih naročil tako, da bodo dostopna neposredno in ne samo v funkciji podizvajalcev tudi obrtnikom in malim podjetnikom. Prav tako je potrebno poenostaviti postopke, za črpanje EU sredstev za mala podjetja. Obstoječi sistem črpanje omogoča le velikim in določenim elitam iz omrežij.

6.7.6 Zmanjšati obseg sive ekonomije

Podpiramo akcijo »Vsak račun šteje« tako, da se zbiranje računov upošteva za stroške dohodninske olajšave ter imajo kupci korist in pobudo za izstavitve računa za opravljeno delo.

Zaostriti je potrebno socialne kriterije in možnosti plačila kmečke ali pokojninske delovne dobe, kot občana, ker se to izkorišča v izogib plačilu dajatev in za doseg pokojninske delovne dobe. To je idealno za ustvarjanje sive ekonomije, ko si posamezniki plačujejo minimalno sredstva za delovno dobo, delajo pa na črno.

Prav tako je z enotnimi evidencami prejemnikov socialnih transferjev potrebno končati z izkoriščanjem socialnih bonitet.

6.7.7 Urediti plačilno disciplino

Plačilno nedisciplino urediti na način, da podizvajalce, ki so predvsem obrtniki iz drobnega gospodarstva, dodatno zaščititi s spremembo zakonodaje. Pri tem je potrebno na področju pravosodja aktivirati sodnike za reševanje terjatev, določiti roke za razrešitev vlog in tudi meriti njihovo učinkovitost.

Podizvajalske pogodbe bi morali zakonsko predpisati z obvezno pravno obliko in vsebino tako, da ne prihaja več do izkoriščanja in zlorab. Velika podjetja, mnogokrat tajkunsko prevzeta, s pomočjo lobijev na javnih razpisih pridobivajo velike posle, podredno pa izkoriščajo in ne plačujejo množico zdravih majhnih in obrtniških podjetij. Zagotovili bomo, da bodo podizvajalci za pošteno in dobro opravljeno delo zaščiteni na način, da plačilo lahko normalno tudi izterjajo v doglednem času in preprostih postopkih.

6.7.8 Okrepitev srednjega sloja

Vsak družba temelji na pravični delitvi ustvarjene dodane vrednosti. Ta pravičnost se največkrat kaže v močnem in uspešnem srednjem sloju. Žal smo v naši družbi ta sloj v preteklosti precej ošibili, zato je nujna njegova ponovna okrepitev. Z zmanjšanjem razlik med najnižjo in najvišjo plačo je potrebno vzpostaviti ponovno spiralo kupne moči in dodati nov zagon najpomembnejšemu delu družbe.

6.8 Turizem

Slovenija glede na dane možnosti turizem mnogo premalo izkorišča. Turistično panogo vidimo kot pomemben del gospodarstva, ki lahko z relativno majhnimi finančnimi vložki v kratkem času ustvari veliko novih neposrednih delovnih mest in še vsaj dva krat toliko posrednih delovnih mest.

Turizem vidimo kot veliko priložnost za gospodarski razvoj, ohranjanje kulturne in naravne dediščine, prostora, razvoja prometnic in poseljenosti podeželja.

Razvoj bomo podpirali tako na področju družinskega kot tudi kongresnega turizma, ki se med seboj velikokrat tudi prepletata, vendar le ob primernem sorazmerju med ekskluzivnim in kvalitetnim masovnim turizmom, ki ne bo prekomerno obremenjeval okolja ali prostora.

Slovenija je za enkrat uvrščena na lestvici priljubljenih destinacij še nizko, še daleč nismo izkoristili možnosti.

Turizmu moramo dati nov zagon z povezovanjem vseh igralcev na trgu, večjih in manjših, povezovanjem različnih krajev in dogodkov ter čim močnejšim vključevanjem gostov v dogajanja.

Dvigniti moramo kakovost storitev, število obiskovalcev, usposobljenost in motivacijo zaposlenih. Izobraževanje, uvajanje sprememb, novosti bo privedlo do svežega in privlačnega nastopa.

Družinski turizem bomo podpirali tako na nivoju obmorskega in termalnega, kot tudi kmečkega in urbanega turizma, še posebej dopustovanje slovenskih družin v Sloveniji. Naš prvi cilj bo, da slovenske družine dopustujejo v Sloveniji, jo spoznavajo v svoji naravni in etnološki raznovrstnosti in s tem krepijo domovinski čut. Da jih bomo lahko privabili, mora biti turistična ponudba kakovostna in lokalno obarvana. V kolikor bomo v vladi, bomo vložili zakon, da se družinam, ki bodo preživele najmanj 10-dnevni dopust v Sloveniji, na osnovi predloženega računa povrne 8% cene bivanja. S povečanim razvojem turističnih kmetij, ki bodo kmetovale na sonaraven način, bomo omogočili slovenskim kmetom dostojno življenje, saj bodo svoje pridelke lahko prodajali brez posrednikov.

Vzpodbujali bomo razvoj novih turističnih zmogljivosti, že obstoječim turističnim centrom bomo s primerno zakonodajo in davčno politiko omogočili postopen prehod iz sezonske na celoletno turistično ponudbo.

Kongresni turizem zahteva velike centre z velikimi nočitvenimi zmogljivostmi in bogato ponudbo kratkih, največ nekaj urnih izletniških priložnosti. Smatramo, da je tovrstnih centrov trenutno dovolj, da pa jim je potrebno omogočiti nadaljnji razvoj predvsem na področju povečane kakovosti in pestrosti ponudbe.

Ciljno moramo promovirati le nekaj - 3, ključnih slovenskih znamenitosti, da bodo maksimalno prepoznavne in bodo postale simbol ne samo turizma, ampak tudi naše dežele in države.

Zimske počitnice je treba, tako kot je bilo, razdeliti na dva termina. Da bomo bolj izkoristili domače turistične kapacitete.

Šolsko mladino moramo najprej voditi na izlete po domovini, da jo spoznajo, šele nato po tujini. Tudi doma je veliko privlačnega.

N.Si *Nova Slovenija*
Kršćanska ljudska stranka

Blizu ljudem.